

Ontwerpnoot De Rietvink

Uitgangspunten, proces en hoofdpunten

projectnummer 401478
Definitief revisie 1.0
15 mei 2015

Opdrachtgever

Gemeente Leidschendam-Voorburg
Postbus 1005
2260 BA Leidschendam

datum vrijgave	beschrijving revisie	goedkeuring	vrijgave
15 mei 2015	Definitief	E. Lange	P.G.C.L. van Kampen

Contactgegevens:

Rivium Westlaan 72
2909 LD CAPELLE A/D IJSSEL
Postbus 8590
3009 AN ROTTERDAM

E. info.nl@anteagroup.nl

Copyright ©

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteurs.

1 Inleiding

Aanleiding

De Rietvink is aangelegd begin jaren '90 en ligt in zettingsgevoelig gebied. Sinds de oplevering kampt de wijk met verzakkingen van een deel van de openbare ruimte en de aanliggende tuinen, variërend van 10 tot 80cm (zie onderstaande kaart). Wijkbewoners ervaren hinder van de verzakte trottoirs, straten en particuliere (voor)tuinen. Naast onvrede heerst ook een gevoel van onveiligheid door de impact van de zetting op kabels en leidingen. Bewoners uiten vooral hun zorgen over optredend gevaar in geval van schade aan gasleidingen.

Om de veiligheid voor bewoners te garanderen en de onvrede weg te nemen, is besloten De Rietvink in 2016 bovengronds en ondergronds aan te pakken. De plannen omhelzen het vervangen van de riolering, het herinrichten en ophogen van de openbare ruimte als ook het aanpakken van de verzakte grond op particulier terrein. In 2001 is reeds aan bewoners de toezegging gedaan om de riolering in 2015-2016 te vervangen.

Afbeelding 1: plangebied De Rietvink en zetting huidige situatie

Doelstelling

De volgende projectdoelstelling is vooraf geformuleerd: “*Samen werken aan een veilige woon- en leefomgeving in De Rietvink*”. Veilig vertaalt zich naar het realiseren van een nieuwe situatie waarin de wijk op het oorspronkelijke aanlegniveau komt te liggen, waarin de zetting onder controle is en de riolering en nutsleidingen de komende 30 jaar goed kunnen functioneren. Samen betekent dat bewoners worden betrokken bij de totstandkoming van het plan door ze serieus te nemen, de gelegenheid te geven input te leveren en in te spelen op hun wensen.

De gemeente heeft Antea Group gevraagd om te komen tot een nieuw inrichtingsplan en de begeleiding van het ontwerpproces. Bureau Buhrs is als communicatiebureau ingeschakeld voor begeleiding van het communicatie- en participatieproces. Naast het verbeteren van de openbare ruimte heeft ook het ophogen van tuinen binnen het project de nodige aandacht.

Deze notitie

In deze notitie wordt u geïnformeerd over het voorlopig ontwerp en de totstandkoming hiervan. Achtereenvolgens wordt ingegaan op: participatieproces (H2), kaders en uitgangspunten (H3), voorlopig ontwerp, materialisatie en maatvoering (H4) en de financiële onderbouwing van het plan (H5). In de bijlagen vindt u aanvullende informatie. In de tekst wordt hierna gerefereerd.

2 Participatieproces bewoners

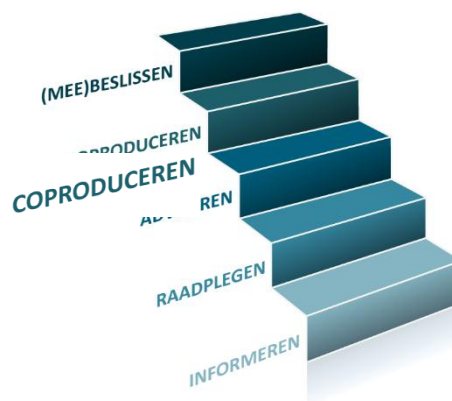
Om te zorgen voor een gedragen plan, is het goed informeren en betrekken van bewoners van belang. Vooraf is aandachtig stilgestaan bij vormgeven van het participatieproces. Hieronder een weergave van het proces(verloop).

Klankbordgroep (KBG)

Voorafgaand aan de ontwerpfase is een klankbordgroep (KBG) geformeerd. Communicatiebureau Buhrs en de gemeente houden de KBG gedurende het proces op de hoogte van onder meer de projectvoortgang en de uitkomsten van diverse onderzoeken en de bewonerssessies. Samen met de KBG is een integraal plan van aanpak opgesteld dat door het college B&W in februari 2015 is vastgesteld. Dit plan van aanpak is de leidraad om het ontwerpproces inclusief burgerparticipatie vorm te geven.

Participatieniveau

Bewoners zijn actief betrokken bij het proces. Indien wordt gerefereerd naar de participatieladder, dan is sprake van **coproduceren**. Dit betreft de één na hoogste trede van de ladder. Gemeente is uiteindelijk verantwoordelijk en beslissingsbevoegd om definitieve keuzes te maken op basis van dit VO.

Participatieladder

Haalsessies en brengsessies

Om bewoners optimaal de ruimte te bieden hun ervaringen, aandachtspunten en wensen te delen, is gekozen voor interactieve sessies in een kleine setting. De wijk is opgedeeld in acht deelgebieden (indeling bepaald op basis van de ophogingsnoodzaak) en per deelgebied zijn bewoners middels een bewonersbrief uitgenodigd voor deelname aan twee sessies; de haalsessie en brengsessie:

- Haalsessie (eind maart 2015): Informeren over proces en aanpak, toelichten basissituatie aan de hand van resultaten diverse onderzoeken, knelpunten en wensen in beeld als input voor programma van wensen;
- Brengsessie (eind april 2015): Terugleggen en bespreken concept voorlopig ontwerp (VO) openbare ruimte. Bruikbare reacties op het VO zijn meegenomen in deze notitie.

Van de sessiereeksen zijn verslagen gemaakt. De input van bewoners is gecategoriseerd en geprioriteerd en gebruikt voor het opstellen van het VO. Bewoners worden/ zijn middels bewonersbrieven op de hoogte gehouden van het proces.

3 Kaders en uitgangspunten

Kaders en uitgangspunten gemeente

Voor het project zijn onderstaande kaders en uitgangspunten geformuleerd. Een deel is afkomstig uit het Plan van Aanpak, een deel is opgehaald in de diverse overleggen met de gemeente (projectgroep-overleg, overleg met technische specialisten ed.).

- **Integrale aanpak:** rioolvervanging geeft aanleiding om de openbare ruimte (boven maaiveld) hier in te richten en overige ondergrondse infrastructuur te vervangen indien noodzakelijk.
- **Duurzame inrichting:** aandacht voor de levensduur van te verrichten werkzaamheden, namelijk een goed functioneren van de riolering voor de komende 30 jaar goed.
- **Ruimtelijke kwaliteit:** Handboek openbare ruimte (2014), Beheerkwaliteitsplan (2004) en Wijkgroenbeheerplan de Rietvink / 't Lien (2013) zijn kader stellend voor de kwaliteit van inrichting en beheer (kwaliteitsniveau B).
- **Maatwerk per straat:** de ondergrondse en bovengrondse situatie verschilt per straat, van een uniforme aanpak is dus geen sprake.
- **Mogelijkheden en afweging in samenhang:** de mogelijkheden per straat zullen uiteindelijk in hun samenhang bekeken en afgewogen worden. De finale keuze ligt bij de gemeente.
- **Onderzoek huidige situatie:** verschillende onderzoeken zijn nodig geacht om de huidige situatie, zoals de aard van de zettingsproblematiek, in kaart te brengen.
- **Participatieproces:** bewoners worden geïnformeerd en betrokken om te komen tot een gedragen plan en een tevreden bewoner. De verbetering van openbare gebied staat centraal, er wordt niet ingegaan op schadeclaims- en afhandeling aangaande verzakkingen privétuinen.
- **Ophogen openbare ruimte:** tot circa 15cm onder oorspronkelijke aanlegniveau (NAP+0,15m).
- **Ophogen privé-voortuinen:** alleen aanpakken indien sprake is van tenminste 30cm verzakking ten opzichte van oorspronkelijk aanlegniveau.
- **Financiële ruimte:** keuzes maken aan de hand van het VO, de financiële onderbouwing van het plan (rioolvervanging, herinrichting en ophogen privétuinen) is opgenomen in H5.

Bij het opstellen van het voorlopig ontwerp is prioriteit gegeven aan de volgende specifieke aspecten:

- veiligheid -> veilig volgens Duurzaam Veilig
- toegankelijkheid -> optimalisatie maatvoering volgens CROW richtlijnen, ophogingsniveaus vanuit gebruiker
- ruimtelijke inrichting -> verbeteren functionaliteit (v.b. looplijnen, parkeer- en groenvakken), vergroten aantal parkeerplaatsen
- ruimtelijke kwaliteit -> uitvoeringsprogramma voor groen- en beheerbeleid, aandacht voor specifieke bewonerswensen

Kaders en uitgangspunten bewoners

Tijdens de eerste sessies hebben bewoners hun aandachtspunten kenbaar gemaakt. Deze zijn vertaald naar een knelpunten- en kansenkaart. In bijlage 1 is een overzicht opgenomen van de knelpunten, kansen/ wensen aangaande verkeer & parkeren; verlichting, straatmeubilair en materialisatie en groen & spelen.

Verkenning en Onderzoek

Voor het in beeld brengen van de basissituatie zijn diverse onderzoeken uitgevoerd. Hieronder een overzicht en weergave van belangrijkste uitkomsten:

- Gasnetwerk, waterleidingen, huisaansluitingen (2015): 74 gas aansluitingen worden na bouwvak 2015 vervangen. Overige aansluitingen in 2016 middels integrale aanpak;
- Rioleringsplan (2015): gehele rioleringsstelsel wordt vervangen met uitzondering van de Westboschlaan;
- Ophoogadvies (2015): op basis van gemaakte sonderingen en grondboringen is een zettingsanalyse gemaakt om een ophoogadvies te geven;
- Hoogtemeting rioleringsputten, openbaar gebied incl. privé-voortuinen (2015): de hoogtemeting is vergeleken met het oorspronkelijk aanlegniveau, waarna de verzakkingen in kaart zijn gebracht;
- Historisch- en bodemonderzoek (2008 en gesaneerd);
- Archeologisch onderzoek (gemeentekaart en 2015): aanwezigheid kanaal van Corbulo, (ophoog)werkzaamheden hebben echter geen nadelige consequenties;
- Parkeeronderzoek (tellingen 2015): gemeten parkeerdruk tussen 53% en max. 86% (tijdens vuilophaaldag);
- Verhardingsonderzoek (2015): onderzoek naar mogelijk hergebruik van bestrating, waaruit blijkt dat de bestrating gedeeltelijk kan worden hergebruikt. Voorstel is deze te gebruiken voor de bestrating van parkeervakken en rabatstroken (beide betonstraatsteen).
- Technische inspectie/ nulmeting (april 2015): huidige kwaliteit (op basis van CROW-richtlijnen), areaal en stuks van disciplines groen, straatmeubilair, verlichting en wegen zijn in beeld gebracht. Belangrijkste adviezen voortkomend uit de nulmeting (in hoofdstuk 4 wordt hier nader op in gegaan):
 - Groen: Sierperen en Kersenbomen, die matig scoren op vitaliteit, vervangen voor een boomsoort die goed tegen omstandigheden zetting bestand is.
 - Straatmeubilair en verlichting: objecten die hoger dan een C-kwaliteit scoren zijn herbruikbaar. Objecten, die een C- of D-kwaliteit scoren op scheefstand én op overige schaalbalken voldoende, zijn tevens geschikt voor hergebruik. Het advies is om objecten, die een C- of -kwaliteit scoren op coating/folie en krassen, deuken en gaten en volledigheid, te vervangen.

4 Voorlopig ontwerp, inclusief kanttekeningen

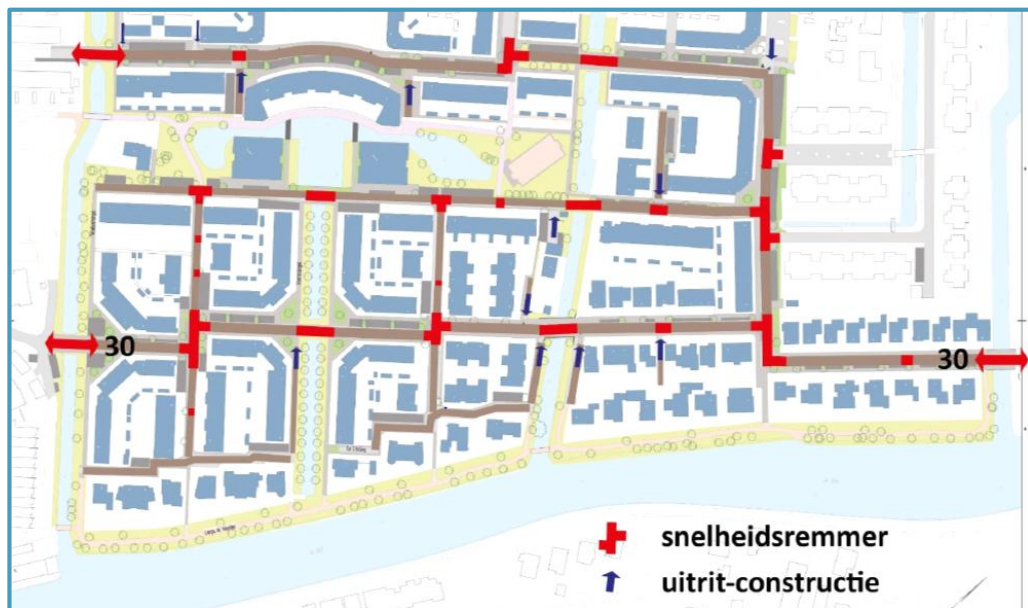
Het Voorlopig ontwerp (VO), opgenomen in bijlage 2, is eind april in de brengsessies met bewoners gepresenteerd en van commentaar voorzien. De betrokkenen van de gemeente zijn gelijktijdig geïnformeerd. In bijlage 3 zijn de reacties van de bewoners opgenomen en voorzien van een advies door Antea Group. Het VO, welke u nu ter beoordeling wordt voorgelegd, moet worden gezien samen met deze kanttekeningen/reacties. Deze zullen in de volgende fase verder worden uitgewerkt.

Hieronder wordt aan de hand van illustraties een toelichting gegeven op het VO per discipline (verkeer, parkeren, groen ed) en wordt ingegaan op de materialisatie en maatvoering. Voor de kanttekening wordt zoals gezegd verwezen naar bijlage 3.

Verkeer

Verkeersstructuur en snelheidsremming

In de hele wijk is sprake van een 30-km zone, erfdoegangsgebied. De kruispunten worden verhoogd en krijgen daarmee een snelheid remmende werking. Tevens wordt hiermee de gelijkwaardigheid van de straten van rechts benadrukt. Op een aantal overige plekken wordt een snelheidsremmer aangelegd. Uitgangspunt zijn de huidige snelheidsremmers aangevuld met aansluitingen van fiets- en voetpaden. Enkele snelheidsremmers zijn geïntegreerd met waterovergangen. Overige aansluitingen op de rijbaan zijn vormgegeven als uitritconstructies.

Afbeelding 2: structuurkaart 'Overzicht snelheidsremmers en uitrit-constructies'

- Kanttekening op locaties plateaus, zie bijlage 3.
- Kanttekening op locatie drempels, zie bijlage 3.

Materialisatie rijbanen

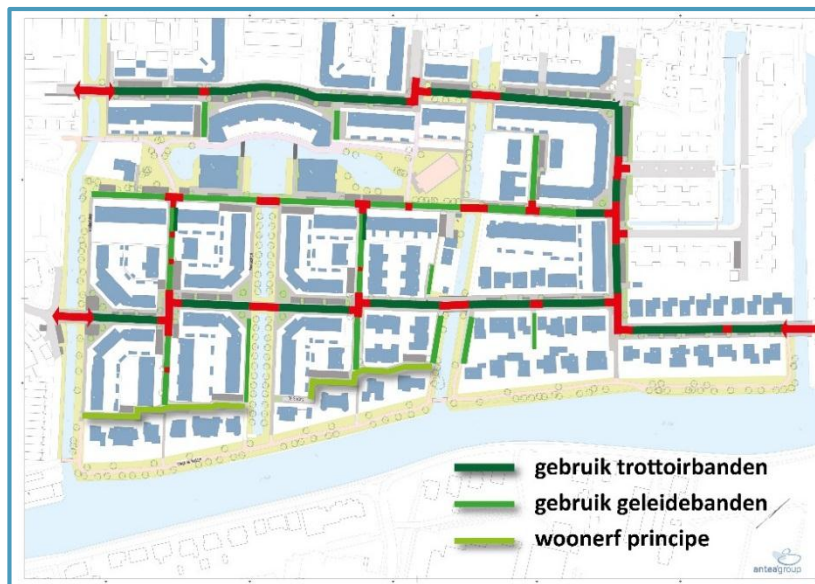
De bestrating van de verhoogde kruisingen worden voorzien van een andere kleurstelling ten opzichte van de rijbaan. De plateaus worden gerealiseerd in een BSS antraciet. De rijbanen en woonstraten in BSS rood/ zwart. In beide gevallen is sprake van nieuw materiaal. In de illustratie op de volgende pagina een uitsnede van het VO, waaruit de verschillende kleurstellingen van de bestrating is op te maken.

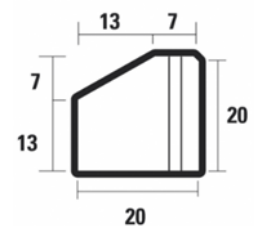
Afbeelding 3: Inrichting kruisingen, onderdeel van VO

Inrichting woonstraat

Per straat is bekeken hoe de veiligheid en dus de bedoelde ruimte voor de voetganger is te optimaliseren. Daarbij is een zo eenduidig mogelijke structuur aangehouden die overeenkomt met de principes volgens Duurzaam Veilig; ofwel het scheiden van verkeersstromen. De trottoirs zijn, waar mogelijk, fysiek van de rijbaan gescheiden. Afhankelijk van het wegprofiel, wegbreedte en de parkeervoorziening is gekozen voor het aanbrengen van trottoirbanden of geleide banden. De straten De Vang en De Stelling behouden de inrichting van een woonerf vanwege de beperkte ruimte in relatie tot het woonkarakter. Hier is geen sprake van separate trottoirs. In onderstaande illustratie een overzicht.

Afbeelding 4: structuurkaart 'Indeling trottoirs versus rijbaan'

Voorstel geleide band

- Kanttekening gebruik/ behoud trottoirbanden, zie bijlage 3.

Materialisatie trottoirs

Om de trottoirs en loopstroken visueel van de rijbanen te onderscheiden wordt gebruik gemaakt verschillende materialen en kleurstellingen. Er wordt uitgegaan van trottoirtegels (30x30x6 of 8cm). Er is geen sprake van hergebruik. Voor de bestrating van de loopstroken ten behoeve van de woonerfprincipes wordt de huidige BSS uit de rijbaan hergebruikt. De kleur grijs komt overeen met het bestaande beeld.

Materialisatie bruggen

De verharding van de bruggen krijgen een extra allure middels het gebruik van klinkers in de uitstraling van gebakken straatstenen; bruin genuanceerd (zie nevenstaande afbeelding).

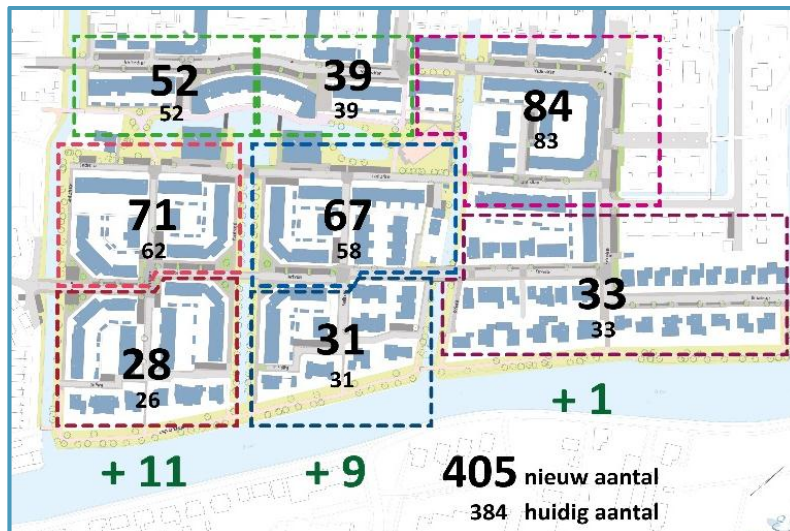

Beton straatstenen, kleurstelling bruin genuanceerd

Parkeren

Aantal parkeervakken

Het aantal parkeerplekken neemt toe van 384 stuks naar maximaal 405 stuks. Deze aantallen zijn gebaseerd op de huidige situatie (opname 2015) en het VO, zoals gepresenteerd tijdens de brengsessies. Naar aanleiding van de reacties en opmerkingen tijdens de brengsessies is besloten het aantal nieuwe parkeerplaatsen te verminderen. Als belangrijk overloop gebied voor parkeren is tijdens de haalsessies het aangrenzende parkeerterrein benoemd. Aandachtspunt is het vergroten van de sociale veiligheid van dit terrein middels het vergroten van de lichtkwaliteit. Hieronder een overzicht van parkeerclusters verdeeld over de wijk.

Afbeelding 5: structuurkaart 'situatie parkeeraantallen'

Maatvoering parkeervakken

De parkeervakken worden qua maatvoering aangepast, waarbij de inrichtingseisen uit het handboek (CROW-richtlijnen) zoveel mogelijk worden aanhouden. In principe wordt nu uitgegaan van een breedte van 2,50m voor haaksparkeren en 2,00m voor langsparkeren (huidige situatie betreft op enkele locaties 2,35m en 1,80m). Aan de ruimte voor de voetganger wordt veel waarde gehecht evenals het toevoegen van zogenaamde uitstapstroken.

Materialisatie parkeervakken

Voor de bestrating wordt de huidige BSS uit de rijbaan hergebruikt. De herkenbaarheid van de parkeervakken wordt verbeterd door het toepassen van vak belijning in witte BSS en het toevoegen van P-tegels.

➤ *Kanttekening aantal parkeervakken, zie bijlage 3.*

Groenvoorziening

Vanwege de ophoging van de grond zullen veel bomen deze herinrichting overleven. Op basis van het groenbeleid en de technische meting zijn een aantal bomen aangewezen om te worden vervangen. Deels heeft dit al plaatsgevonden. Uitgangspunt voor de herinrichting is dat het huidige groenbeeld wordt gerespecteerd. Bestaande bomen worden één op één vervangen tenzij de optimalisatie van het parkeren extra ruimtebeslag vraagt. Indien mogelijk worden de onlangs vervangen bomen niet gerooid maar 'gelift' (uitgraven, grondverbetering en directe herplant van bomen).

Verlichting

Alle verlichting wordt vervangen door led-armaturen. Hieronder een verdere toelichting:

- Armaturen toepassen conform handboek. De Brisa en mini luma zijn armaturen voor de 5 en 6 meter masten. De Stela square is voor de 4m masten toegepast in de smalle woonstraten en langs de groenzones in de wijk gekoppeld aan de singels en de Vliet.
- Masten worden geschilderd in de kleur groen. Uitgangspunt is voorsnog dat de masten op dezelfde locatie blijven staan (worden wel opgehaald). Kleine afwijkingen zijn bespreekbaar maar worden bepaald door de op te stellen lichtberekening. Deze is in het vervolgproces gepland.
- Alle lichtmasten worden (indien mogelijk) herplaatst tegen de erfgrans vanwege aanrijd gevaar in relatie tot smalle straten en parkeerbewegingen, beheer uitgangspunten en vanwege de toegankelijkheid door voetgangers in de vorm van maximale breedte.

Straatmeubilair

- Alle bestaande inrichtingsmaterialen worden herplaatst. Huidige scheefstand van diverse objecten wordt hiermee direct verholpen.
- Paaltjes in de woonstraten worden verwijderd.
- Paaltjes op de kruisingen (ten behoeve van voetgangersbescherming) zijn ongewenst.
- Er wordt geadviseerd om de trottoirs op de kruisingen ongelijk (verhoogd) uit te voeren ten opzichte van de plateau's.
- Aandacht voor de oversteekbaarheid voor de mindervalide en mensen met kinderwagens. Mogelijkheid nader onderzoeken of ook hier de geleide band toepasbaar is.

Kabels en leidingen

Er hebben reeds gesprekken plaatsgevonden met de nutsbedrijven, die kabels en/of leidingen in het projectgebied in eigendom hebben. Het eerste gesprek was informatief. In het tweede en derde gesprek is het voorlopig ontwerp besproken. Er is mede gedeeld aan de nutsbedrijven dat bij de geplande ophoogwerkzaamheden geen kabels en leidingen worden verlegd. De kosten voor het ophogen van de kabels en leidingen ligt om die reden bij de nutsbedrijven zelf. De nutsbedrijven geven voor 1 juli 2015 uitsluitel of ze mee gaan in de werkzaamheden. In de kostenraming is een kleine reservering opgenomen om knelpunten tussen het nieuwe riool en de kabels en leidingen op te lossen.

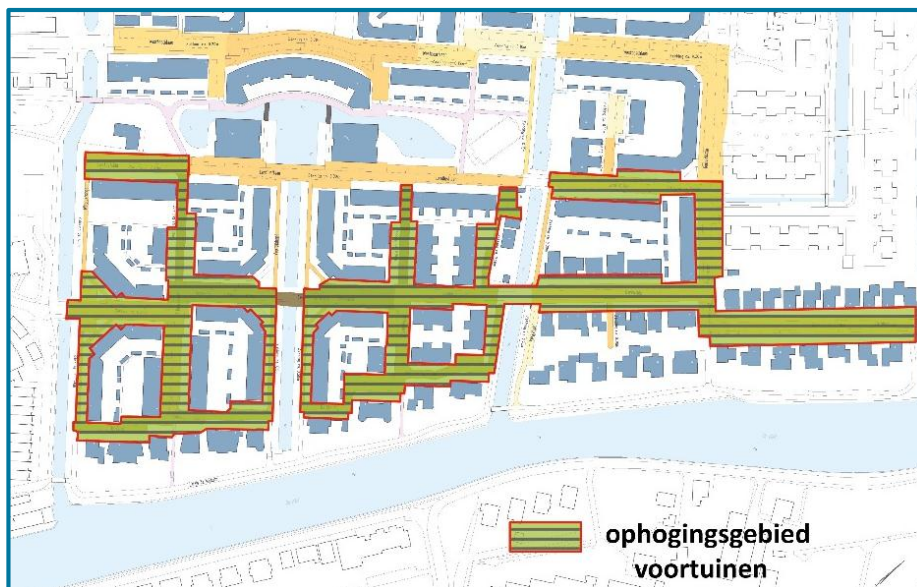
Met KPN wordt de mogelijkheid nader verkend om ten tijde van de werkzaamheden glasvezel aan te leggen. Dit is een wens van bewoners (genoemd tijdens haalsessies).

Advies ophoging privé-voortuinen en achterpaden

De zettingsgraad van privé-voortuinen zijn gekoppeld aan de ophogingsadviezen van het openbare gebied, zie afbeelding 1 (H1). Het advies luidt om dié privévoortuinen aan te pakken waarbij sprake is van een verzakking van tenminste 30 cm ten opzichte van het oorspronkelijke aanlegniveau. Deze afweging komt voort uit het integrale ophoogadvies om op te hogen tot 15 cm beneden toenmalig aanlegniveau. Dit nieuwe niveau komt het beste overeen met het dorpel niveau van de woningen (gemiddelde).

In geval van situaties waar de openbare ruimte wordt opgehoogd, maar waar de niveaus ten opzichte van de woningen beperkt blijven tot minder dan 15 cm, worden opsluitbanden toegepast.

In onderstaande afbeelding een overzicht van de privé-voortuinen, die tijdens de ophogingswerkzaamheden worden meegenomen.

Afbeelding 6: ophoging privé-voortuinen

Daarnaast is het voornemen om tijdens de uitvoering de ophoogwerkzaamheden van de openbare ruimte zo goed als mogelijk aan te laten sluiten bij de privé-voortuinen. Het vraagt om maatwerk en een gezamenlijke oplossing. De achterpaden zijn in eigendom van bewoners. Deze worden niet meegenomen in het ophoogplan, maar in een bereikbare overgang is voorzien.

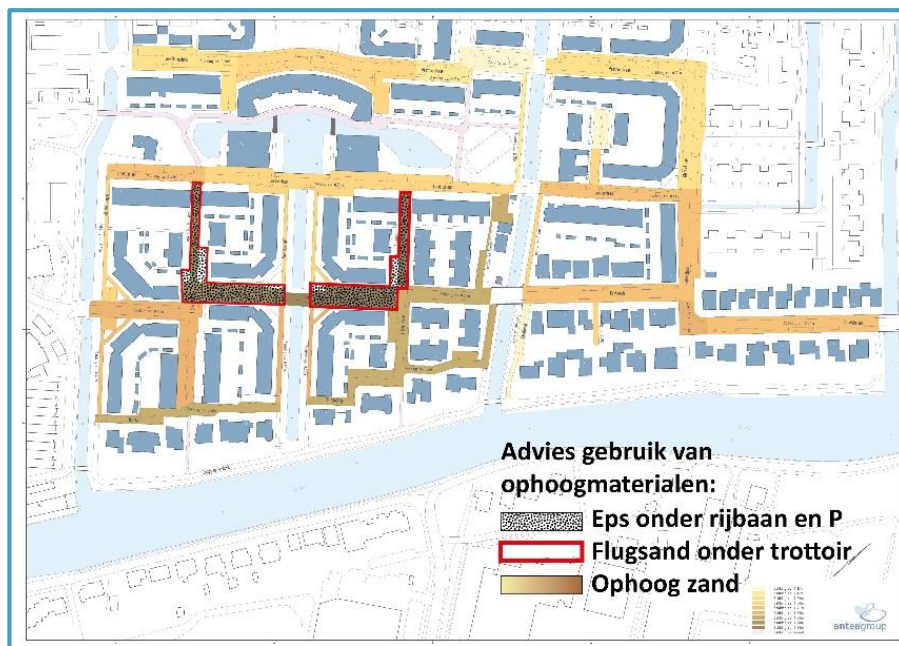
In deze ontwerpnotitie stellen wij twee keuzes voor met betrekking tot het ophogen van de privétuinen:

1. Optie 1: beschikbaar stellen van zand en grond door de gemeente/ aannemer. Bewoners voeren ophoogwerkzaamheden tuin zelf uit. Doordat de gemeente geen invloed heeft op het tijdstip waarop de tuinen worden opgehoogd, vergt dit veel coördinatie en afstemming;
2. Optie 2: bewoners verwijderen hun waardevolle elementen (beplanting, bestratingen, erfscheidingen ed.) uit de tuin. Vervolgens haalt de aannemer van de gemeente de tuin verder leeg en vult aan met zand en/of grond. De eigenaren kunnen vervolgens zelf hun tuin weer inrichten, al dan niet tegen vergoeding van de gemeente.

➤ *Kanttekening: wens bewoners voor beschikking stellen van een teflon schot om te voorkomen dat de opgehoogde tuin wegspoelt naar de kruipruimte de op, zie bijlage 3.*

Ophoogadvies openbare ruimte

Het ophogen van de openbare ruimte wordt gerealiseerd tot circa 15 cm onder oorspronkelijke aanlegniveau. Voor het ophogen is een ophoogadvies opgesteld. Afhankelijk van de zettingsgraad wordt ophoogzand, EPS (piepschuim blokken) of 'Flugsand' toegepast. In onderstaande kaart een visuele weergave van de ophoogmaterialen met toepassingslocaties.

Afbeelding 7: toepassing ophoogmateriaal

Blijvend aandacht voor communicatie

Voor het vormgeven van de vervolgstappen is het wenselijk om de goede communicatie met bewoners voort te zetten en waar nodig ze actief te blijven betrekken. Hiermee kan de huidige positieve relatie met bewoners worden geborgd en wordt blijvend gewerkt aan draagvlak voor de plannen.

Gezien het belang van een geïnformeerde en betrokken omgeving wordt geadviseerd om in de toekomstige aanbestedingsleidraad (ten behoeve van de uitvoering) het aspect 'communicatie omgeving' als EMVI criteria op te nemen.

5 Financiële onderbouwing en planning

Kostenraming

Op basis van het ontwerp is een kostenraming opgesteld met als doel inzicht te krijgen in de kosten van het project.

We kunnen de raming opsplitsen in de volgende onderdelen:

1. Openbaargebied:
 - a. Opruimwerk (incl verwijderen riolering en beschoeiing);
 - b. Grondwerk
 - c. Riolering
 - d. Kunstwerken (bruggen/duikers/beschoeiingen)
 - e. Verhardingen
 - f. Groen
 - g. Straatmeubilair;
2. Particuliere terreinen:
 - a. Optie 1: Leveren en ter beschikking stellen zand/grond;
 - b. Optie 2: Opruimen en aanvullen tuinen:
 - i. Opruimen voortuinen;
 - ii. Ophogen tuinen (gemiddeld 50% zand 50% grond);
 - iii. Aanbrengen huisaansluitingen;
3. Engineeringskosten: Hieronder worden alle kosten opgenomen die te maken hebben met de engineering van het werk. Hieronder vallen de kosten van de Gemeente, maar ook de engineering van ingenieurbureaus en aannemer;
4. Overige bijkomende kosten: hieronder worden verstaan de kosten die niet direct aan een werkzaamheid kan worden gekoppeld. Onder deze kosten vallen de legeskosten voor vergunningen, verzekeringspremies, kosten t.b.v. communicatie, faseringskosten/verkeersmaatregelen. Daarnaast worden er voorzieningen ter bescherming van de kabels en leidingen in deze post opgenomen. Voor knelpunten tussen riolering en bestaande kabels en leidingen is een reservering opgenomen. Indien de nutsbedrijven besluiten mee te gaan in de werkzaamheden, zijn deze kosten voor de nutsbedrijven zelf.

Hieronder een beknopt overzicht van de kosten per onderdeel.

<u>Omschrijving optie 1</u>		<u>Bedrag</u>	<u>TOTALEN</u> <u>EXCL BTW</u>
1	OPENBAAR GEBIED		€ 3.459.160,00
1a	Opruimwerk	€ 691.525,00	
1b	Grondwerk	€ 302.135,00	
1c	Riolering	€ 969.885,00	
1d	Kunstwerken	€ 212.035,00	
1e	Verhardingen	€ 971.200,00	
1f	Groen	€ 116.860,00	
1g	Straatmeubilair	€ 195.520,00	
2	PARTICULIER OPTIE 1		€ 289.375,00
2a	TBS zand/grond	€ 91.695,00	
2b	huisaansluitingen riolering	€ 197.680,00	
3	ENGINEERING		€ 744.515,00
3	Engineeringskosten	€ 744.515,00	
4	OVERIG		€ 786.450,00
4	Overige bijkomende kosten	€ 786.450,00	
	TOTAAL		€ 5.279.500,00

<u>Omschrijving optie 2</u>		<u>Bedrag</u>	<u>TOTALEN</u> <u>EXCL BTW</u>
1	OPENBAAR GEBIED		€ 3.459.160,00
1a	Opruimwerk	€ 691.525,00	
1b	Grondwerk	€ 302.135,00	
1c	Riolering	€ 969.885,00	
1d	Kunstwerken	€ 212.035,00	
1e	Verhardingen	€ 971.200,00	
1f	Groen	€ 116.860,00	
1g	Straatmeubilair	€ 195.520,00	
2	PARTICULIER OPTIE 2		€ 402.180,00
2a	Opruimen voortuinen	€ 102.615,00	
2b	Aanleg huisaansluitingen riolering	€ 197.680,00	
2c	Ophogen tuinen	€ 101.885,00	
3	ENGINEERING		€ 744.515,00
3	Engineeringskosten	€ 744.515,00	
4	OVERIG		€ 786.450,00
4	Overige bijkomende kosten	€ 786.450,00	
	TOTAAL		€ 5.392.305,00

Planning

Start- en ontwerpfase

- Eind maart 2015: Bewonersavonden: input Voorlopig Ontwerp
- April 2015: Uitwerken Voorlopig Ontwerp door Antea Group
- Eind april 2015: Bewonersavonden: toetsen Voorlopig Ontwerp
- Mei 2015: Voorlopig Ontwerp aanbieden aan College en Raad
- Juli 2015: Besluit in College en Raad

Bestekfase

- Q4 2015: Aanbestedingskeuze, selectieleidraad opstellen, besteksontwerp opstellen (inclusief keuze materialisering), aanbestedingstukken opmaken
- Q2 2016: Gunning opdracht realisatie

Uitvoeringsfase

- Q2 2016: Start uitvoeringsfase

Bijlage 1: Knelpunten en kansen/ wensen (input bewoners)

Onderdeel van deze sessie is de knelpunten en kansenkaart. Deze opnemen als bijlage.

Knelpunten

Verkeer en parkeren:

- Te hard rijden verkeer (ook onduidelijkheid over 30 km zone)
- Fietzers op trottoir
- Te smalle trottoirs (in aantal straten te smal voor rolstoel/ kinderwagen)
- Onveilige kruispunten en onoverzichtelijke situaties, zoals bij uitritconstructies
- Hoge parkeerdruk
- Wild parkeren (m.n. parkeren op trottoir)
- Krappe parkeerplekken (zowel lengte als breedte)
- Ontoegankelijkheid bruggen door hoge hellingsgraad (als gevolg van de verzakking oever)
- Vrachtverkeer zorgt voor onveilige situaties
- Teveel drempels

Groen en spelen:

- Aantal bomen vragen om vervanging
- Te weinig groen
- Ballen in water en op weg vanwege te lage hekken rondom speelterrein

Verlichting, straatmeubilair en materialisatie:

- Beperkte verlichting
- Donkere brandgangen/ achterpaden door slechte verlichting
- Teveel paaltjes op aantal plekken

Kansen/ wensen

Verkeer en parkeren:

- Rust en structuur in de rijbanen, duidelijkheid 30 km zone
- Eenduidigheid in gebruik trottoirs
- Heroverwegen snelheidsremmers (locatie en aantal)
- Herinrichting kruisingen en verbeteren onoverzichtelijke locaties (fietspaden, uitritten, ed)
- Aanpassen profiel naar Duurzaam Veilig (verlaten woonerf principe)
- Toevoegen nieuwe parkeerplaatsen
- Tegengaan groot vrachtverkeer
- Formaliseren parkeergedrag
- Verbreden rijbaan langs Voordesingel
- Groen vervuilen ten behoeve van een geoptimaliseerd wegprofiel
- Mogelijkheid voor verbreden trottoir ten gunste van fiets medegebruik

Groen en spelen:

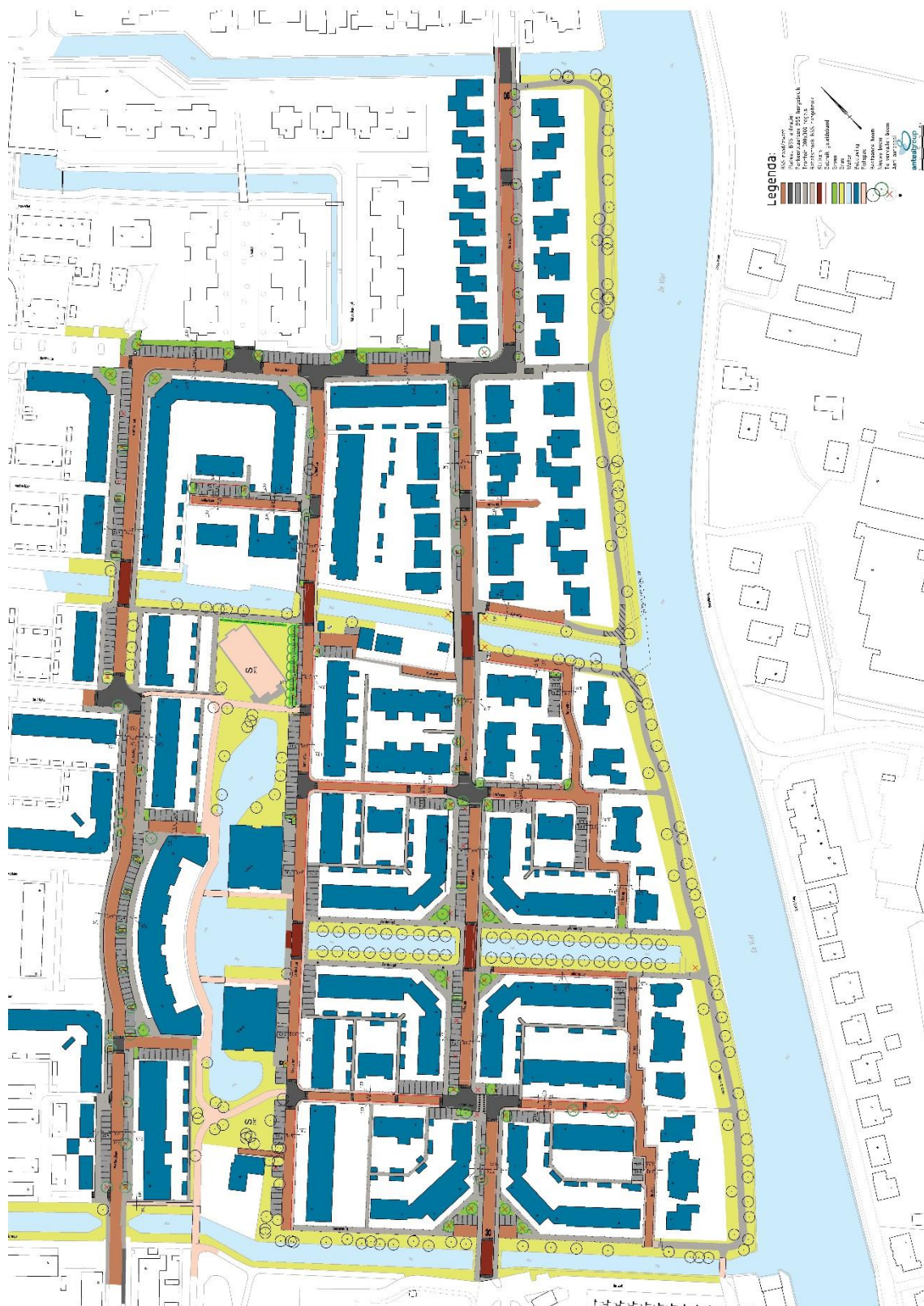
- Vervangen van aantal bomen
- Groen verwijderen ten behoeve van meer parkeerruimte, bij voorkeur compenseren
- Groen vervangen of verwijderen ten behoeve van verkeersveiligheid
- Omvormen groensortiment singels (verhogen kwaliteit)
- Ophogen wandelpad langs de Vliet (waterschap)

- Aanpassen honden losloopegebied naar aanlijngebied
- Maatregelen ter voorkoming ballen in het water (ophogingen, hekwerken, ed.)
- Toevoegen hekwerken nabij speellocaties (honden en veiligheid)

Verlichting, straatmeubilair en materialisatie:

- Duidelijker onderscheid tussen rijbaan en trottoir
- Fietspad voorzien van strook grijze tegels tbv voetgangers
- Aanpassen ondergrond speelvoorzieningen
- Gebruik van fraaie, kleurechte materialen met chique uitstraling
- Fraaiere lichtmasten
- Goede en bijzondere verlichting langs groenzones

Bijlage 2: Voorlopig ontwerp

Bijlage 3: Kanttekeningen bewoners op VO

Nr.	Suggesties/voorstellen bewonersavond 1 – 28 april 2015	Follow-up gemeente
1	De Wickelaan: Voorkeur voor behoud trottoirbanden, twijfel over voorstel geleide banden.	Wordt overgenomen.
2	't Smalle Weer: 2 ^e alternatief voor paaltjes: aan 1 zijde optimaal trottoir met trottoirbanden; andere zijde minimaal trottoir.	Wordt overgenomen.
3	Onderzoeken paaltjes of bloembak voor paden haaks op Landlustlaan richting water.	Wordt nader onderzocht in volgende fase. Paden zijn trottoirs waar auto niet mag komen.
4	De Schakel naar Westboschlaan: slecht zicht. Oplossing plateau verlengen waardoor er eerder wordt geremd.	Wordt overgenomen. Tevens parkeerplaats op plateau Schakel laten vervallen.
5	De Wickelaan: voetpad met aantal uitritten. Voorstel gemeente: Voor overgang van uitritten naar voetpad hekjes plaatsen om scooters te ontmoedigen. Opmerking: mogelijk kan dit niet i.v.m. beheer- en maaimachines die er door moeten kunnen.	Wordt overgenomen. Overal anti fiets-/brommerhekjes plaatsen. Doorgang d.m.v. verwijderbaar paaltje t.h.v. Kerkweide 25, Stelling 1 en De Vang 1.
6	Elektriciteitsvoorzieningen worden deze nu meegenomen of later?	De gemeente is in overleg met de nutsbedrijven om met de integrale aanpak de vervanging van het gas, water en elektriciteitsnet mee te nemen.
7	Verzoek voor (betere) bewegwijzering voor vrachtwagens buiten de wijk (geen bestemming vrachtverkeer) (idem avond 3).	Wordt overgenomen. Aandachtspunt behorende bij het project maar buiten het plangebied.

Nr.	Suggesties/ voorstellen bewonersavond 2 – 29 april 2015	Follow-up gemeente
8	't Breede Weer- De Vang: Voorstel plateau creëren	Wordt overgenomen.
9	Voorstel heroverweging 2 extra parkeerplekken 't Breede Weer (hoek 't Breede Weer 15 en De Vang).	Wordt overgenomen.
10	Voorstel: heroverweging pad haaks op De Vang- Kerkweide v.w.b. trottoirtegels vervangen door rijloper.	Wordt nader onderzocht in volgende fase. Alternatief uitwerken als 'auto te gast' voor pad tussen De Vang en Kerkweide langs de Voordesingel.
11	Ophoging privéterreinen: suggestie: coördinatie herbestrating op particulier terrein (voortuin) door gemeente?	Aandachtspunt in volgende fase
12	Ophoging privéterreinen: indien nodig: op individueel niveau specifieke situatie bekijken (maatwerk	Verwerken in de ontwerpnotitie als aandachtspunt.

13	Suggestie: Bij aanbesteding meerwerk ophoging poorten meenemen.	Aandachtspunt in volgende fase
14	Uitvoeren steekproef functioneren drainage op privéterreinen.	Wordt overgenomen.

Nr.	Suggesties/ voorstellen bewonersavond 3 – 30 april 2015	Follow-up gemeente
15	Drempel heroverwegen in 't Smalle Weer: verplaatsen of ander kleuraccent	Wordt overgenomen als kleuraccent (vlakke drempel).
16	Onveilig kruispunt /bocht naar Westboschlaan: Opties ter overweging: 1) parkeerplaats weg; 2) banden verhogen op plateau	Optie 1: wordt overgenomen Optie 2: wordt nader uitgewerkt
17	Ophoging privé terreinen: kosten schotten voor kruipruimtes: kan gemeente deze oppakken?	Aandachtspunt in volgende fase
18	Ophoging privé terreinen: verzanding drainage; kan gemeente hier financieel iets in betekenen?	Aandachtspunt in volgende fase
19	Ophoging privé terreinen/werken openbare ruimte: is de gemeente bereid om de coördinatie op zich te nemen als bewoners collectief aan aannemer vragen om werkzaamheden aan zij-, achtertuin en paden op te pakken?	Aandachtspunt in volgende fase

Nr.	Suggesties/ voorstellen door bewoners gedaan in april 2015 (buiten avonden om)	Follow-up gemeente
20	Overlast van reglementen m.b.t. aanlijnen en opruimen uitwerpselen van honden. Er zijn enkele hondenbezitters in de wijk die zich in het geheel niet aan de regels houden, niet m.b.t. het aan de lijn houden en niet m.b.t. het opruimen van de uitwerpselen. Suggestie: meer controle in de wijk.	Dit is een aandachtspunt voor de handhavers van de gemeente. Als bewoners klachten meer melden, wordt de prioriteit voor de gemeente groter.
21	Overlast van (brom)fietsers en scooters op het wandelpad Langs de Wedden. Vanuit de Rietvinklaan rijdt men met volle snelheid via de stoep het wandelpad op. Dit levert ook riskante situaties op doordat de uitrit van de woningen op nummers 60 en 62 hier ook op uitkomen. Een houten doorgang-sluis zou wellicht helpen, maar de doorgang wordt ook gebruikt voor de wagens van de gemeentelijke groen voorziening. Zou niet te overwegen zijn om de doorgang van de groenvoorziening te regelen via het pad naast de Wickelaan 59, en i.p.v. daar de houten sluis bij de doorgang aan het eind van de Rietvinklaan te plaatsen. Het pad naast nummer 59 is door de ligging immers veel minder uitnodigend voor fietsers.	Wordt overgenomen. Overal anti fiets- /brommerhekjes plaatsen. Doorgang d.m.v. verwijderbaar paaltje t.h.v. Wickelaan 59 (nader beschouwen).
22	Hangplek Rietvinklaan	Aandachtspunt voor handhavers van de gemeente en de politie. Als de bewoners klachten meer

	In de zomer is het bankje en de aanlegplaats aan het eind van de Rietvinklaan met name 's avonds vaak een hangplek voor jongeren van buiten de wijk. Suggestie: Door de doorgang naar de Vliet wat lastiger te maken met een sluis (zie vorige punt) wordt de situatie al minder uitnodigend, maar enig toezicht 's avonds is hier wel op zijn plaats.	melden, worden de prioriteit voor politie en gemeente groter.
--	---	--